

Kokonaisvaltainen tutkimusperusta sopeutuvalle yhteishallinnalle Arktisella alueella: esimerkkinä Tenon lohi

Atlantin lohi on Arktisella alueella laajalti kulttuurin ja elinkeinojen kulmakivi, mutta viime vuosikymmeninä lohikantojen tila on yleisesti heikentynyt. Suurimmat haasteet kantojen hoidossa liittyvät ihmistoiminnan ja ympäristötekijöiden vuorovaikutussuhteiden ymmärtämiseen. Arktisten luonnonvarojen hallinnointi on monimutkaista, eri valtioiden, alueiden ja yhteisöjen tavoitteiden yhteensovittamista. Pohjoisimman Suomen ja Norjan rajajoki, Teno, ja sen lohikannat ovat erinomainen tutkimuskohde kokonaisvaltaisen tutkimusperustan mahdollisuuksista kestävä luonnonvarojen käytön edistämiseksi Arktisella alueella.

Hanke liittää yhteen kolme tutkimusryhmää, jotka ovat tutkineet luonnonvarojen käyttöä ja sen hallintaa eri näkökulmista, mutta jotka nyt yhdistävät populaatiodynamiikan, evoluutiogenetiikan, kalastusbiologian ja ympäristösosiologian yhteiseksi, kokonaisvaltaiseksi tarkasteluksi.

Tenon lohikantojen yli 40 vuotta sitten käynnistetty biologinen seurantaohjelma liittää tiiviiseen yhteistyöhön Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen ja paikalliset kalastajat. Seurantaohjelma tarjoaa tutkimushankkeen käyttöön pitkäaikaisen aineiston lohisaaliista ja yli 100 000 lohien yksilölliset suomunäytteet. Näytteestä voidaan määrittää lohien ikä, aiemmat elinvaiheet sekä kasvu, ja siitä voidaan myös tehdä DNA-analyysi lohien perimästä.

Hankkeen tavoitteet ovat:

- 1) Tutkia Tenon lohikantojen rakenteen ekologisia ja geneettisiä muutoksia 40 vuoden aikajänteellä
- 2) Tunnistaa keskeiset ihmistoimintaan ja ilmastoon liittyvät tekijät, jotka ovat aiheuttaneet muutoksia sekä määrittää niiden vuorovaikutukset
- 3) Määrittää kalakantojen muutosten ja yhtäaikaisten sosiaalisten ja poliittisten muutosten yhteydet
- 4) Selvittää elinkiertopiirteiden geneettistä perustaa kantojen monimuotoisuuden ja vakauden suojelemiseksi
- 5) Käyttää loheen liittyvää paikallistietoa ja kantojen hoitoa esimerkkinä tutkimuksen, luonnonvarojen käyttäjien sekä hallinnon nivomiseksi yhteen kokonaisvaltaiseksi luonnonvarojen hoidon malliksi

Lisätietoa:

- Craig Primmer, Turun yliopisto
- Jaakko Erkinaro, Luonnonvarakeskus
- Timo P. Karjalainen, Oulun yliopisto

Projektin tuloksista tiedottaminen www-sivuilla:

http://www.rktl.fi/kala/kalavarat/teno_naatamojoen_lohi/

Seuraa Tenon lohitutkimuksen päivityksiä Twitterissä: @TenoSalmon (English updates) / @TenonLohi (Suomenkieliset päivitykset)